

Трето заседание

Петък, 4 април 1969 г.

(Открито в 15 ч.)

Председател акад. Сава Гановски: (*Звъни*) Другарки и другари народни представители, имаме кворум и можем да започнем заседанието.

Пристъпваме към разглеждане на следващата точка от дневния ред:

Информация от министъра на външните работи по работата и решенията на Политическия консултативен комитет на държавите — участнички във Варшавския договор, приети в заседанието му на 17 март 1969 г. в Будапеща

Има думата министърът на външните работи др. Иван Башев да направи информацията.

Министър Иван Башев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! На 17 март т.г. в Будапеща се състоя съвещание на Постоянния консултативен комитет на Варшавския договор.

Заседанията на Постоянния консултативен комитет и неговите решения, които са израз на общата миролюбива политика на социалистическите страни, винаги са имали важно значение не само за държавите — участнички в нашата отбранителна организация, но и за положението в Европа. Достатъчно е да си припомним, без да се връщаме много назад, Букурещката декларация от 1966 г. и широкия отзвук, който тя намери сред европейските народи. Социалистическите страни — членки на Варшавския договор, разгънаха на основата на Букурещката декларация значителна международна активност. Това бе голям принос за намаляване на напрежението на нашия континент, за разширяване на мирното и плодотворно сътрудничество между европейските държави.

В Европа и в света действуват обаче не само силите на мира и прогреса. Агресивните империалистически кръгове не се отказват от своите обречени от историята опити да по-

пречат на по-нататъшното укрепване на силите на социализма, националноосвободителното движение и мира, които определят главното съдържание и основното направление на световното развитие в настоящата епоха. В различни райони на Европа и в Средиземно море, в Близкия Изток и Югоизточна Азия главните империалистически сили и създадените от тях военни блокове засилват своята агресивна активност. Всичко това води до увеличаване на напрежението в Европа и усложнява международната обстановка.

И действително в последно време Съединените американски щати и Германската федерална република предприемат редица мерки, които целят укрепването на разклатеното политическо единство на Атлантическия съюз, засилването на неговата военна организация, увеличаването на бойната мощ и ефективността на атлантическите въоръжени сили. Ръководството на НАТО, използвайки създаваната от него и от неговите пропагандни централи антикомунистическа и военна истерия, упражнява натиск върху държавите — членки на Съюза, да увеличават националните армии и тяхното въоръжение, да отделят повече финансови средства за тази цел, да задържат процеса на подобряване на отношенията със социалистическите страни. Провеждат се провокационни военни маневри от голям мащаб в различни райони на Европа, в непосредствена близост до границите на социалистическите държави.

Особено активна роля играе тук Западна Германия, която засилва своята милитаристична политика и реваншистките си домогвания. Западногерманските империалисти, които подпомагат разрастването на неонацизма, се стремят към осъществяването на една от най-опасните си амбиции — въоръжаването на Вермахта с ядрено оръжие. Затова Германската федерална република прави всичко възможно, за да попречи на влизането в сила на Договора за неразпространението на ядреното оръжие. Западна Германия не се стреми вече само към отделни политически успехи. Тя поставя на дневен ред въпроса да ѝ се даде подобаващо ръководно политическо и военно място в западния свят в съответствие с нейния икономически и финансов потенциал и с оглед на нейната реваншистка политика.

Особено внимание привлича засилената активност на НАТО и в източното Средиземноморие. И в този район се увеличава броят на военните учения и се изграждат нови бази. Създадено бе ново военновъздушно командване в Средиземно море, решено бе формирането на постоянен средиземноморски флот за спешни действия на НАТО. В духа на усилията на НАТО да се укрепва южното му крило Англия реши да увеличи своите военновъздушни и военноморски сили на Кипър и Малта.

Едновременно с това се активизират военните консултации на страни — членки на НАТО, уточняват се техните агресивни военни концепции и планове или се изработват нови, още по-опасни теории и програми. Особено внимание привлича провъзгласената при последната сесия на НАТО нова доктрина за разширяване на неговата сфера на действие върху все по-широк кръг страни. Чрез тази доктрина НАТО, САЩ и ГФР си присвояват произволно правото да се намесват във вътрешните работи на други страни. Това са опасни военно-политически стремежи, които увеличават напрежението и несигурността в Европа. Ние решително осъждаме тази доктрина като несъвместима с принципите за поддържане на нормални междудържавни отношения и противоречеща на Устава на ООН. Налага се да се потвърди още веднъж ясно и категорично, че границите и жизнените интереси на страните — участнички във Варшавския договор, ще бъдат защитавани с цялата обединена мощ на отбранителния ни съюз срещу всякакви посегателства на империализма.

Агресивната дейност на Съединените американски щати във Виетнам и кризата в Близкия Изток продължават да тровят политическия климат и да заплашват мира в света.

Американските империалисти бяха принудени да прекратят въздушните и други нападения срещу Демократична република Виетнам. В Южен Виетнам обаче жестоката война продължава, гинат хиляди хора, унищожават се огромни материални ценности. Народна република България приветства героичната борба и политическите успехи на виетнамския народ, благодарение на които Демократична република Виетнам бе изведена изпод ударите на въздушната война и се стигна до четиристранните преговори в Париж. По вина на Съединените американски щати тези преговори преминават трудно и мудно. Новата американска администрация продължава по виетнамския въпрос нереалистичната линия на Джонсън. Главна задача на всички миролюбиви сили сега е да не се допусне Съединените американски щати да насочат парижките преговори към безизходна и да предприемат нова ескалация. Необходимо е американското правителство да отиде към политическо разрешение на виетнамския проблем на основата на изтеглянето на своите и на сателитните войски от Южен Виетнам, на основата на уважението на неотменимото право на виетнамския народ да определя своето бъдеще. Социалистическите страни и всички миролюбиви сили ще оказват и занапред необходимата политическа и друга помощ на виетнамския народ.

Обстановката в Близкия Изток крие в последно време опасност да се стигне до нови израелски военни провокации от голям мащаб, насочени срещу арабските държави. Народна република България продължава последователно да под-

държа справедливата кауза на арабските народи срещу агресията на Израел, да подкрепя усилията им за уреждане на конфликта върху основата на резолюцията на Съвета за сигурност — при безусловно и пълно изтегляне на израелските войски от окупираните арабски територии. Българското правителство подкрепя напълно предложението на Съветския съюз за уреждане на близкотоизточната криза и усилията на съветското правителство за четиристранна среща на страните — постоянни членки на Съвета за сигурност, за да се създадат условия за политическо урегулиране и за установяване на траен и справедлив мир в Близкия Изток, като се държи сметка за законните интереси на всички държави в този район и за тяхното право на независимо национално съществуване.

За съжаление необходимо е да бъде изтъкнато, че със своята антисъветска политика групата на Мао Цзе-дун подпомага на дело действията на империализма срещу социалистическите страни и националноосвободителното движение. Най-ярко проявление на тази политика бяха неотдавнашните вероломни китайски нападения на съветска територия. Този безпрецедентен агресивен акт на китайските власти е замисъл с далечен прицел, той засяга цялата световна социалистическа общност, засяга и европейските социалистически страни. Българският народ спонтанно изрази гневното си възмущение от тези агресивни антисъветски прояви и своята пълна солидарност със съветския народ, с неговите действия за защита на свещените и неприкосновени граници на Съветския съюз. Министерският съвет на Народна република България одобрява изцяло държавнически мъдрата декларация на съветското правителство по събитията на река Усури и неговата готовност да се предприемат практически мерки за нормализиране на обстановката на съветско-китайската граница.

Другари народни представители! Изправени пред засилена военно-политическа активност и агресивните стремежи на НАТО, държавите — членки на Варшавския договор, си дават ясна сметка за повелителната необходимост да увеличават и засилват своята отбранителна мощ, която е важен фактор както за тяхната национална сигурност, така и за мира в Европа и света. В тази връзка ясно се откроява значението на решенията на Постоянната консултативна комисия за усъвършенстване на структурата и органите на управление на Обединените въоръжени сили на Варшавския договор. Смисълът на тези решения се съдържа в още по-голямото укрепване на единството, сплотеността и отбранителната способност както на отделните държави — членки на Варшавския договор, така и на организацията като цяло. Те оказват огромно влияние за засилване на международните позиции на държавите — членки на Варшавския договор, за за-

щита на основните интереси на социализма, за обезпечаване на мира и сигурността в Европа.

Основавайки се на това разбиране, правителството на Народна република България оцени решенията на Постоянната консултативна комисия за усъвършенствуване на механизма на нашата отбранителна организация като ярко проявление на пълното взаимно разбирателство и единство на страните — членки на Варшавския договор, одобри тези решения и натовари съответните министерства и ведомства да предприемат необходимите мерки за тяхното практическо осъществяване. Няма съмнение, другари народни представители, че непрестанните и последователни усилия на Централния комитет на Българската комунистическа партия и на правителството за обезпечаване на безопасността и отбраната на нашата социалистическа родина ще срещнат и вашето единодушно одобрение.

Другари народни представители! Както се вижда, агресивните империалистически сили направиха сериозни опити за увеличаване на международното напрежение и за възобновяването на студената война.

Социалистическите държави следят зорко тези тенденции и стремежи на империалистическите западни сили. Западните стратегии разчитаха самите социалистически страни, поради предизвикателството на широката антикомунистическа и антисъветска кампания, да се превърнат в проводници на опитите за възстановяването на студената война. Съзнавайки своята отговорност пред народите в света, социалистическите държави запазиха спокойствие и хладнокръвие и продължиха неизменно своята положителна, конструктивна европейска политика на мир и сигурност, която се основава на колективните решения в Букурещ и Карлови вари. Принципите и предложенията, изложени в Букурещката декларация на страните — участнички във Варшавския договор, съхраняват в съвременните условия своята пълна актуалност и значение.

Страните — участнички в съвещанието в Будапеща, изтъкнаха отново, че разделението на Европа на военни групировки, тяхното опасно взаимно противопоставяне и непрекъснатата надпревара във въоръжаването могат да бъдат превъзможнати по един единствен път — чрез развитието на сътрудничеството между европейските държави независимо от техния обществен строй на основата на мирното съвместно съществуване.

Страните — членки на Варшавския договор, изразиха дълбокото си убеждение, че в Европа съществуват вече реални възможности чрез общи усилия и при зачитане на интересите на всички държави да се осигури действителна европейска безопасност. За това свидетелствуват разрушенията и страданията, които няколко поколения понесоха в две световни вой-

ни; за това говорят горещите възжелания на европейските народи за мир и сигурност и твърдата им решимост да се предотврати една ядрена катастрофа, която би унищожила целия наш континент.

Ръководени от това разбиране и от анализа на положението в Европа, страните — участнички във Варшавския договор, издигнаха наново призив за свикване на общоевропейско съвещание, на което да бъдат обсъдени въпросите на европейската сигурност и възможностите за мирно сътрудничество.

Както е известно, още през 1966 г. в Букурещ държавите — участнички във Варшавския договор, предложиха да се свика такова съвещание. Това предложение намери бързо път към ума и сърцата на народите в Европа, които го подкрепиха горещо. Установените оттогава контакти също показаха, че нито едно правителство не се е изказало против идеята за такова съвещание.

Обръщението на Будапеща бе посрещнато с извънредно голям интерес и задоволство във всички страни в Европа. Подчертава се от всички, че Обръщението е ново красноречиво доказателство за последователната миролюбива политика на социалистическите страни, ново сериозно потвърждение на неизменния им стремеж към намаляване на напрежението, за запазване на безопасността и мирното сътрудничество в Европа. Изтъкват се дълбоката загриженост за жизнените интереси и съдбата на европейските народи, която се съдържа в Обръщението, искреният и добронамерен тон на изложението, конструктивните предложения за разрешаване на насъщните европейски проблеми.

Обръщението укрепва още повече доверието на европейските народи в миролюбивата политика на социалистическите държави от Варшавския договор.

На съвещанието в Будапеща бяха набелязани пътищата за практическата подготовка на общоевропейското съвещание.

Най-целесъобразна стъпка в това отношение би била една среща на представители на всички заинтересувани европейски държави, която да се състои в най-близко време. На тая среща би могло да се установи взаимно съгласие за реда за свикване на съвещанието и за определяне на неговия дневен ред.

Провеждането на съвещанието за европейска сигурност изисква грижлива подготовка.

Не бива да се допусне обаче ония сили, които се стремят да запазят разделението на нашия континент и преследват политика на засилване на напрежението, да скриват своето нежелание да се осъществи това съвещание зад изискването за добра предварителна подготовка.

Страните — участнички в Съвещанието в Будапеща, отправиха тържествен призив към всички европейски страни да заздравят климата на доверие помежду си, като се въздържат от действия, които биха могли да отровят атмосферата в отношенията между държавите, да преминат от общите декларации за мир към конкретни действия и мерки за намаляване на напрежението и за разоръжаване, за развитие на сътрудничеството и за укрепване на мира между народите. Те се обърнаха към правителствата на всички европейски страни да обединят усилията си, за да се превърне Европа в континент на плодотворно сътрудничество между равноправни нации, във фактор на мира и взаимното разбирателство в целия свят.

Правителството на Народна република България оцени Обръщението на държавите — членки на Варшавския договор, като изключително важен документ за намаляване на напрежението и за създаване на благоприятни условия за уреждане на актуални международни въпроси, за укрепване на мира и сигурността в Европа. То изявява своята готовност да вземе дейно участие в подготовката и в провеждането на общоевропейската сигурност и за развитие на сътрудничеството между европейските държави и народи.

Другарки и другари народни представители! Във връзка със съвременното международно положение в Европа и с активизирането на агресивната политика на НАТО в Средиземно море бих желал да се спра и върху положението на Балканите.

Като балканска държава Народна република България чувствава осезателно действията на НАТО в Средиземно море и естествено не може да не държи сметка за тях.

Едновременно с това нашата страна е твърдо решена да продължи последователната принципна политика за по-нататъшно развитие на добросъседските отношения с балканските държави, защото е дълбоко убедена, че тази политика е важен фактор за развитие на ползотворното сътрудничество между балканските народи, за намаляване на напрежението на Балканите, за укрепване на мира и сигурността в Югоизточна Европа.

За практическото приложение на тази твърда и неотклонна политическа линия българското правителство полага всички възможни усилия за непрестанното подобряване и разширяване на отношенията на нашата страна с всички балкански държави.

Взаимните връзки между Народна република България и Социалистическа република Румъния се развиват на основата на историческата традиционна дружба между нашите два народа и на нашата принадлежност към социалистическата общност и към Варшавския договор. Река Дунав не

разделя двете братски социалистически страни, защото те са свързани не само с Моста на дружбата, но и с разностранно политическо, икономическо и културно сътрудничество на основата на общите цели и интереси на социалистическото развитие на двете страни.

Правителството на Народна република България и за напред ще полага всички усилия за по-нататъшното развитие на братските отношения със Социалистическа република Румъния в интерес на двата братски народа и на социалистическия лагер и за разширяване на съвместната дейност за укрепване на мира и сътрудничеството на Балканите.

През последните години и до края на 1967 г. отношенията между Народна република България и Социалистическа федеративна република Югославия се развиваха добре. Разширяваше се взаимноизгодното сътрудничество. Еднаквостта или сходството на становищата ни по редица международни въпроси улесняваше сътрудничеството на двете съседни страни в борбата против империалистическата агресия във Виетнам и в Близкия Изток, за ликвидиране остатъците от колониализма, за укрепване на Балканите и в Европа. Успешното развитие на българо-югославските отношения беше постигнато въпреки известните различия, които съществуват между двете страни в областта на идеологията. В разговорите на другарите Живков и Тито през м. юни 1967 г. в Белград бе констатирано със задоволство, че отношенията между България и Югославия се развиват в дух на приятелство и взаимно разбирателство.

За съжаление от края на 1967 г. не по наша вина настъпи влошаване в отношенията между Югославия и България. Независимо от това ние полагахме и продължаваме да полагаме усилия за премахване на напрежението между двете съседни страни. Към това са насочени и някои стъпки на нашето правителство в последно време, с които обосновано се отхвърля твърдението, че България провеждала антиюгославска политика, че имала териториални претенции към Социалистическа федеративна република Югославия и се намесвала във вътрешните ѝ работи. Правителството на Народна република България отново направи редица конструктивни предложения за нормализиране на отношенията между двете страни на основата на равноправие и взаимното уважение.

Ние считаме, че ударението трябва да се поставя не върху това, което ни разделя, а върху това, което ни обединява и сближава. Съществува широк простор за разбирателство и взаимно сътрудничество. То трябва да служи на жизнените интереси на двата народа, на социалистическото строителство в двете страни. Правителството на Народна република България и българската общественост винаги са ратували и

сега желаят искрено да се развиват, укрепват и разширяват отношенията на дружба между България и Югославия като съседни социалистически страни.

Ние сме убедени, че колкото и да са сложни нерешените или спорни въпроси, те могат и следва да бъдат решавани не чрез разгаряне на враждебни кампании и издигане на ултимативни условия, а по пътя на доброжелателни контакти и разговори, в спокойна атмосфера, с искреност и желание за взаимно разбирателство. Убедително доказателство за това бяха разговорите между председателя на Министерския съвет на Народна република България другаря Тодор Живков и президента Тито от 1963 и 1966 г., които създадоха здрава основа за развитието на плодотворно сътрудничество между България и Югославия. Ние считаме, че постигнатото на тези разговори споразумение може и занапред да служи успешно не само за възстановяването, но и за по-нататъшното изграждане на българо-югославските отношения.

Ние винаги сме били проникнати от убеждението, че отношенията между България и Югославия имат не само двустранно, но и общобалканско значение. В този смисъл другарят Тодор Живков заяви, че той споделя напълно изказването на президента Тито в гр. Лесковац за важността на българо-югославските отношения за мира и стабилността на Балканите.

Съществено значение за развитието на добросъседството между двете страни могат да имат печатът и другите средства за масова информация, ако те правилно и добросъвестно изпълняват функциите си на фактор за укрепване на разбирателството, дружбата и сътрудничеството между нашите народи.

Независимо от наличието на дълбоки различия между държавните отношения с Народна република Албания може да се нормализират и подобряват, да се разширяват икономическите, търговските и културните връзки между двете страни.

Благоприятно продължават да се развиват нашите отношения с Турция. През последните години се осъществи широка размяна на гостувания на отговорни политически представители на двете страни. Особено значение в това отношение има посещението на другаря Тодор Живков в Турция през миналата година. Тези посещения дадоха възможност за установяване на лични контакти, за полезна размяна на мнения, за по-точно запознаване с политиката на двете правителства, за съвместно разглеждане на редица международни проблеми, включително и въпроси на Балканите, както и за решаването въпроси на нашите двустранни отношения. В резултат на това положително развитие бяха сключени значителен брой спогодби, уреждащи различни въпроси

на икономическото сътрудничество и търговията, сътрудничеството в областта на туризма, на жп. връзки и далекосъобщенията, спогодба за изселване в Турция на български граждани от турски произход, чиито близки роднини са се изселили до 1952 г., гранична спогодба и редица други. От наша страна се полагат всички възможни усилия за точното изпълнение на тези спогодби, защото сме убедени, че това е съществен принос за ползотворното изграждане на българотурските връзки.

Отношенията ни с Гърция след уреждането през 1964 г. на висящите въпроси между двете страни са нормални. Подписаните спогодби се изпълняват лоялно и от България, и от Гърция. Разшириха се значително икономическите и търговските връзки. Стокообменът достигна и надмина 30 млн. долара годишно, но все още не всички възможности в това направление са използвани напълно.

Ние считаме, че е възможно по-нататъшното разширяване на отношенията с нашата южна съседка, което ще бъде в интерес на двата народа.

Другарки и другари народни представители! Постигането на общоевропейска сигурност и сътрудничество може да бъде улеснено и подпомогнато от осъществяването на съответни мероприятия и от регионален характер.

Географското положение на Народна република България на Балканския полуостров определя и една от основните линии на нашата външна политика. Както заяви другарят Тодор Живков, „българското правителство отдава най-голямо внимание и значение на развитието на отношенията на нашата страна с другите балкански държави и на укрепването на мира и приятелството на Балканите“. Това е израз на нашата последователна политика на мир, разбирателство и сътрудничество. При осъществяването на тази политика нашата страна се ръководи от принципите на равноправие, ненамесата във вътрешните работи, взаимното уважение и зачитането независимостта и държавния суверенитет, от принципите на мирното съвместно съществуване. Известни са конструктивните усилия на българското правителство за създаване на атмосфера на доверие, добросъседство и ползотворно сътрудничество между балканските страни, които дадоха положителни резултати и получиха всеобщо признание. Тази миролюбива политика не е конюнктурна, тя се корени в самата природа на социалистическия строй и отговаря на жизнените интереси на българския народ, както и на всички балкански народи. Тя е сериозен стабилизиращ фактор на Балканите.

Ръководено от тези неизменни принципи на своята последователна миролюбива външна политика, правителството на Народна република България отново потвърждава готовност-

та си да съдействува и занапред с общите усилия на всички балкански държави за превръщането на Балканите в зона на мира и стабилността, на добросъседството и ползотворното сътрудничество. По наше мнение биха могли да бъдат осъществени редица общобалкански мероприятия, които да съдействуват за още по-голямо подобрене на политическия климат на Балканите. Такива мероприятия биха били многостранни балкански парламентарни и правителствени срещи на различно равнище за разглеждане на актуални или по-трайни въпроси на междубалканските отношения и сътрудничество; постигане на съгласие за подобряване на взаимната информация чрез печата, радиото и телевизията за икономическото, социалното и културното развитие на страните на Балканите; общи мероприятия за икономическо сътрудничество и установяване на облекчен митнически режим за произведенията на балканските страни; поощряване на туризма между балканските държави.

Същевременно българското правителство е готово да разгледа с най-голямо внимание всички съображения и предложения на правителствата на останалите балкански държави, насочени към същата цел — превръщането на Балканите в пример за ползотворно международно сътрудничество, в район на мира, сигурността и дружбата.

Изхождайки от тези принципи и разбирания, българското правителство е убедено, че балканските държави могат да съдействуват значително за успешното провеждане на общоевропейското съвещание за сигурност. Нашите народи са особено заинтересувани от създаването на здрава система на европейска сигурност, защото такава една система ще гарантира тяхната безопасност, което е било винаги главна грижа на националната им политика; ще създаде обективна възможност, както се сочи в Обръщението от Будапеща, за осъществяване със съвместни усилия на крупни взаимноизгодни проекти в областта на енергетиката, транспорта, водните и въздушни басейни, научно-техническия прогрес, здравеопазването и ще им позволи да отделят повече средства за икономическо и социално развитие. От всичко това балканските народи ще получат значителна полза в усилията си да развият максимално производителните сили на своята национална икономика и своето благосъстояние.

Другари! Ролята на парламентите за създаване на благоприятен политически климат за развитие на общоевропейско сътрудничество, за подобряване на отношенията между Изтока и Запада, за укрепване на мира в Европа е извънредно важна. Тяхната подкрепа на идеята за съвещание за европейска сигурност може да има много голямо значение.

Народното събрание на Народна република България, като върховен изразител на миролюбивите възжелания и

мирната политика на българския народ, винаги е стояло в челните редици на борбата за мир и сигурност в Европа и света. Поддръжката, която то ще даде на Обръщението на държавите — участници във Варшавския договор, към всички европейски страни за провеждането на общоевропейско съвещание за сигурност и сътрудничество в Европа, ще подпомогне съществено подготовката на това съвещание.

С приемането на декларация в подкрепа на Обръщението Народното събрание ще даде ценен принос към усилията на миролюбивите сили в Европа за обезпечаване на траен мир и за развитие на общоевропейското сътрудничество. (*Продължителни ръкопляскания*)

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари народни представители! Във връзка с така направеното изложение-информация от министъра на външните работи д-р. Иван Башев Комисията по външните работи е изготвила проектодекларация.

Давам думата на докладчика на комисията д-р. Димитър Братанов да прочете тази проектодекларация.

Докладчик Димитър Братанов: (Чете)

„ДЕКЛАРАЦИЯ

**на Народното събрание на Народна република
България**

Народното събрание на Народна република България, изразявайки волята на българския народ, горещо приветствува и напълно одобрява Обръщението от 17.III.1969 г. в Будапеща на държавите — участници във Варшавския договор, за дружба, сътрудничество и взаимна помощ към всички европейски страни за свикване на съвещание по въпросите на европейската сигурност и мирното сътрудничество.

Отдаден на мирен съзидателен труд, българският народ е убеден, че жизнените интереси на всички европейски народи, тяхното настояще и бъдеще са дълбоко свързани с отстраняването на опасността от нова война, укрепването на мира и сигурността в Европа. Призивът към европейските държави да обединят усилията си в името на тази цел отговаря и на интересите на народите от всички континенти, тъй като днес повече от всякога укрепването на мира в Европа има решаващо значение за запазването на мира в целия свят.

Мирното сътрудничество е напълно възможно и реално осъществимо въпреки различията в общественно-политическия строй на държавите. То е важен фактор за превъзможване

на разделението на военни групировки, на непрекъснатата надпревара във въоръженията и на раздорите, които се стараят и занапред да натрапят на Европа агресивните сили, стремежи се да изменят резултатите от Втората световна война, да прекроят установените между европейските държави граници.

Траен мир и сигурност в Европа могат да бъдат утвърдени, ако правителствата, парламентите и обществените дейци създадат условия за намаляване на напрежението, за дейно сътрудничество на общоевропейска основа, за разрешаването на жизнено важни въпроси от областта на икономиката, техниката, науката, културата и туризма.

Народното събрание на Народна република България изразява своето убеждение, че укрепване сигурността в Европа и разширяване на сътрудничеството между народите разкриват реални перспективи за осъществяване, с взаимни усилия, на крупни постижения в областта на енергетиката, транспорта, търговията, здравеопазването, което ще допринесе за издигането на жизненото и културното равнище на народите от целия континент.

Народното събрание е убедено, че укрепването на европейската сигурност и сътрудничеството би могло да бъде улеснено от постигане на съгласие по редица общобалкански мероприятия, които биха подобрили значително политическата атмосфера на Балканите. Ръководена от неизменните принципи на своята последователна миролюбива политика, Народна република България отново потвърждава готовността си да съдействува и занапред за постигане на тази цел.

Осъществяването на тези мерки, с общите усилия на всички европейски държави и народи, би превърнало Балканите в зона на мира и стабилността, на добросъседството и плодотворното сътрудничество.

Призивът на страните от Варшавския договор намери радужен прием сред широката общественост в Европа и Народното събрание на Народна република България смята, че създаването на здрава система на европейска сигурност не бива повече да се отлага. Свикването на общоевропейско съвещание за обсъждането на въпросите на европейската сигурност и мирното сътрудничество ще бъде важна крачка към осъществяването на тази високо благородна цел.

Ние, представителите на българския народ, призоваваме парламентите на европейските страни да дадат своя принос, за да се свика в най-близко време съвещание на всички европейски държави за укрепване на мира и сигурността в Европа, за развиване на всестранно и плодотворно сътрудничество между европейските страни.“ (Ръкопляскания)

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари народни представители! По информацията, която направи министърът на външните работи др. Иван Башев, и проекто-декларацията са се записали да се изкажат няколко народни представители.

Има думата за изказване др. Карло Луканов.

Карло Луканов: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Като изказвам пълно съгласие с онова, което доложи тук другарят министър на външните работи, и с оценките, които той даде на международното положение и на мерките за укрепване отбранителната способност на държавите от Варшавския договор, ще се спра накратко на въпроса за европейската сигурност.

Близо три години изминаха от деня, в който държавите — членки на Варшавския договор, предложиха свикването на общоевропейско съвещание, което да обсъди и реши как да бъдат осигурени мирът и безопасността на народите в Европа. През това време нито едно европейско правителство не излезе с открита декларация против Букурещкото предложение на социалистическите страни. Обаче общоевропейското съвещание още не е свикано и вместо сигурност расте непрекъснато напрежението и опасността от военно сблъскване.

Между това идеята за свикване на общоевропейско съвещание е реалистична вече поради самия факт, че тя изхожда от най-могъщата групировка на държави, каквато е групировката на Варшавския договор. Тази идея е реалистична и поради неоспоримата полза от нейното осъществяване. Става дума за всеобща полза, каквато е запазването на мира — възделение на всички народи. Дори слизането от наклонената плоскост на надпреварата във въоръжаванията, поемането на другия път — пътя на преговорите, „сядането на маса“, би открило значителни възможности за създаването на по-спокойна атмосфера в Европа. Няма народ, който не би спечелил от това. Спечелило би делото на едно ползотворно сътрудничество в областта на икономиката и по-специално на енергетиката, на транспорта, на съвместните мероприятия в морските и въздушните простори, на науката и културния обмен. Наистина неограничени са възможностите за сътрудничество в тези области. Гарантирано би било от гибел несметното културно богатство на една от най-големите цивилизации на света. Европа и до днес е най-тясно свързана с останалите континенти и мирът в нея е от изключително значение за целия свят. Смело може да каже, че при осигурен мир в Европа световна война е невъзможна, че осигуряването на европейския мир има световно значение.

При това положение законен е въпросът: защо предложението на държавите от Варшавския договор за свикване на общоевропейско съвещание още не е осъществено — три години след като е било направено? Защо още продължава опасното противостояние на могъщи военни блокове в Европа и продължава натрупването на оръжие? Отговорът е ясен: защото има още сили, враждебни на мирното сътрудничество между народите, сили, подкопаващи мира, изострящи напрежението с цел да не се дойде до преговори. Това са същите ония сили, които не желаят да се учат от историческия опит, не желаят да извлекат уроците от Втората световна война, нямат намерение да приемат резултатите от тази война. Но тези резултати са факт. Факт е съществуването на две германски държави с различен обществен строй. Факт са новите граници в Източна Европа, в рамките на които живеят и се трудят десетки милиони хора, у които няма и помисъл за изменение на създадалото се след разгрома на хитлерофашизма положение. Факт е, че в сърцето на Германската демократична република съществува милионен град Западен Берлин, който дори само по географското си положение не може да бъде враждебен на тая република, на чиято територия се намира и с чието съгласие само може да съществува като самостоятелна политическа единица. Факт са и Потсдамските решения от 1945 г., по силата на които възкресяването на тевтонския авантюристичен и агресивен милитаризъм беше обявено за недопустимо, както би било още по-недопустим достъпът му до ядреното оръжие за масово унищожение.

Както се знае, фактите са упорито нещо. Тяхното отричане и особено стремежът към тяхното премахване или изменение е източник на спорове и сътресения. Никоя държава от антихитлеристката коалиция не може да забрави грамадните жертви, които даде през войната, и не може да се съгласи да бъдат заличени резултатите от победата. Следователно стремежът към реванш, откъдето и да иде той, е военна опасност, а реваншистите са войноподпалвачи. Следователно дълг на народите, на парламентите и на правителствата на всички европейски страни е да преодолеят реваншистките сили, където те съществуват, както това е случаят с Германската федерална република, и да открият пътя към европейски срещи и преговори за намиране на начин да се промени напрегнатата обстановка и да се осигури европейският мир.

Няма нужда да се доказва надълго колко голям привърженик на мира е нашият народ, който строи своя нов живот и искрено желае добросъседските отношения и ползотворното сътрудничество с всички — близки и далечни, малки и големи — народи. Нямайки никакви териториални или други

претенции към когото и да било, бидейки миролюбива страна по своята социална същност и като член на могъщия защитник на мира — социалистическата общност на държавите от Варшавския договор, Народна република България неизменно е издигала, издига и ще издига винаги своя глас и ще насочва своите практически действия към нормализиране и развитие на отношенията между балканските страни и между всички страни в Европа и света.

Слушали са всички и неведнъж от най-високо място и днес още един път чухме становището на българското правителство по проблемите на европейската сигурност. За това становище стои целият български народ и народното представителство. Ние можем да уверим правителството, че всички негови практически стъпки към установяване на контакти за организиране на едно общоевропейско съвещание по въпросите на европейския мир и сигурност ще имат предварителното народно одобрение. *(Ръкопляскания)*

На свой ред Народното събрание следва да се обърне към всички европейски парламенти, както това се предлага, с призив за възприемане на идеята и за подготвяне на почвата за свикването на общоевропейско съвещание. Обстановката изисква бързи действия в тази насока. Налице са усилията на враговете на мирното съвместно съществуване да нажежават все повече атмосферата, да смуцават мирния живот на социалистическите страни, да спъват разбирателството между европейските държави, да продължават разделението на Европа на военни блокове чрез агресивната политика на Североатлантическия съюз, който няма нищо общо с интересите на европейските народи. Налице е належащата потребност да се стори максимално възможното за предотвратяването на нова опустошителна война. Обръщението, прието в Будапеща на 17 март 1969 г., сочи реалния, приемлив за всекиго, удобен и достоен път към тази цел. Нека се надяваме, че в случая няма да слушаме повече безотговорни западни приказки за „комунистическа пропаганда“, защото не са били никога и не са пропаганда констатирането на натрупаните въоръжения, на непрекъснатите натовски военни маневри около границите на социалистическите страни, на неспиращите провокации от рода на ходенето по чужбина за избор на президенти и на всевъзможните закани по адрес на мира, изхождащи от безотговорни и за съжаление дори от отговорни среди на Запад. Нужни са действия в полза на мира в Европа и към тях ние зовем от тази трибуна всички, на които той, мирът, е скъп.

Не може сериозно да се възрази на констатацията, съдържаща се в Обръщението от 17 март 1969 г. на държавите — участници във Варшавския договор, а именно, че „Развитието на общоевропейското сътрудничество беше и

остава единствената реална алтернатива на опасното военно взаимно противопоставяне, на надпреварата във въоръжаването, на раздорите, които се стараят и занапред да натрапят на Европа агресивните сили, стремежи се да ликвидират резултатите от Втората световна война и да прекроят картата на Европа“. Вместо раздори, вместо въоръжаване без край и безумни планове за нови европейски граници — сътрудничество на взаимноизгодни условия — към това зоват социалистическите държави от Европа останалите европейски страни.

Другарки и другари народни представители! Особено искам да подчертая съгласие с онова, което изложи пред Народното събрание другарят министър Иван Башев относно положението на Балканите и в непосредствено касаещия се до тях Средиземноморски басейн. Нанстина такива действия като създаването на обединена военноморска флота на НАТО в Средиземно море, на обединена военновъздушна флота, което никак не прилича на миролюбие, както и редица други натовски стъпки в тази област от рода на разгъването над нея на задокеански „чадъри“ не може да не ни тревожат. Толкова по-настойчиво ще зовец ние съседните нам правителства, парламенти и народи към мирно сътрудничество, към споразумения от стопански, културен и друг характер, осигуряващи мира и безопасността в този толкова невралгичен район.

Правителството на Народна република България вече потвърди готовността си да съдействува и занапред с общите усилия на всички балкански държави Балканите да се превърнат в зона на мира и стабилността, на добросъседството и ползотворното взаимно сътрудничество и аз съм убеден, че Народното събрание одобрява тази правителствена декларация.

Нека дружно да работим, в това число и чрез регионални съглашения, в полза на свикването на всеевропейско съвещание за мирно сътрудничество, в полза на успеха на такова съвещание, в полза на европейския и световен мир.

Да повторим още веднъж: най-добрият изход от положението на натегнатост и военна опасност в Европа е колективното обсъждане на мерки, които могат да променят това положение и да доведат до траен мир. Никой народ няма да загуби от това — ще имат полза всички народи! (*Ръкопляскания*)

Председател акад. Сава Гановски: Има думата др. Георги Кулишев.

Георги Кулишев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! В сегашния разделен дълбоко и не-

спокоен свят — време на остри противоречия и спорове, поради прехода от една световна система към друга, от капитализма към социализма, естествено най-важен, изключително важен се явява въпросът за мира и сигурността на народите, за необходимостта да се предотврати една нова голяма война, една ядрена война.

Съзнанието за тази действителност, за упорството на империалистическите сили да спрат или дори да върнат със сила залязващия капиталистически строй е довело до това, щото грижата за запазването и укрепването на мира да се превърне за държавите от социалистическата общност, начело със Съветския съюз, в първостепенна задача, така да се каже, в задача на задачите. Тази грижа за социалистическите държави е постоянна и неизменна. И наистина няма място за илюзии, за благодушно самоуспокоение.

Много са в наше време различията, разногласията и спорните въпроси, някои от които са доста остри. Налице са стремежите на някои агресивни кръгове в западните страни да подготвят нова голяма война с напразната надежда да върнат назад колелото на историята.

Ние обаче, правителствата и народите от социалистическите страни, смятаме, че всички разногласия и спорни въпроси, колкото и да са трудни, може и трябва, в общ интерес и по повелята на разума да се решават само по мирни пътища и с мирни средства чрез преговори. Това е една жизнена необходимост за народите и тя може да се осъществява в рамките на мъдрата политика за мирно съвместно съществуване на държавите с различен обществен строй. Друга алтернатива, другарки и другари, няма, освен да се открие пътят на пълното умопомрачение и диво човеконенавистничество.

Изхождайки именно и този път от неизменната и единствено разумна политика за мирно съвместно съществуване, състоялото се на 17 март т.г. в Будапеща съвещание на Политическия консултативен комитет на държавите — участници във Варшавския договор, наред с грижата за отбранителната мощ на социалистическата общност спря отново вниманието си главно върху въпроса за мира и сигурността, по-специално за европейската сигурност.

Но защо именно за европейската сигурност, а не за общата сигурност? Какви съображения наложиха това, което впрочем е напълно в духа на твърдата последователна и миролюбива политика на социалистическите страни? — Защото смятаме, че ако Европа бъде запазена в мир, това ще гарантира мира в целия свят.

Първо, известно е, че две световни войни започнаха на европейска земя от германска земя.

Второ, сега пак на германска земя, в Германската федерална република, се събуждат и засилват неонацистките стремежи за реванш, за подготовка на нова световна война.

Трето, тия агресивни стремежи намират от известно време още по-засилена подкрепа от страна на американския империализъм, който след неотдавнашните избори за президент манифестира волята си да се обърне с лице към Европа. Но за какво? Дали за да улесни мирното уреждане на едни или други спорни въпроси? — Не, напротив, да насърчи и подпомогне реваншистките тенденции, да засили агресивния Атлантически пакт. Всичко това би довело до ново още по-голямо изостряне на международното напрежение в света и по-специално в сърцето на нашия континент, ако така продължават работите.

Очевидно за нас не е този пътят на трайния мир и сигурността. Логиката, разумът и реалността сочат другия път, който ние сме избрали и който единствено е правилен и спасителен за човечеството. Този път изисква с общи усилия да се осигури европейската безопасност при зачитане интересите на всички държави и народи.

Израз именно на тези разбирания и стремежи даде и Обръщението на Будапещенското съвещание към европейските страни. В него са посочени и естествените предпоставки за осигуряване на европейската безопасност, като неприкосновеността на съществуващите граници, признаване факта за съществуването на двете германски държави и други.

Обръщението призовава да се премине от общите декларации за мир към конкретни действия и мерки за намаляване на напрежението и за разоръжаване, за развитие на сътрудничеството между народите.

Досега нито една страна не се е обявила против отправения призив за общоевропейско съвещание. Това е един положителен и отраден признак, без да правим от него прибързани изводи, защото мъчнотии ще има без съмнение. Но ние трябва да постоянствуваме в избрания път.

Насърчителни са също обществените настроения в много западни страни, където широки слоеве от народа изявяват по най-различен начин твърдата си воля за мир и мирно развитие.

Съществуват и други полезни инициативи по линията на някои среди около Организацията на обединените нации, около Междупарламентарния съюз и други, които ние подкрепяме и ще насърчаваме.

Другарки и другари народни представители! Народна република България, върна на своята неизменна миролюбива политика на Балканите и в Европа, участвуваше със свои представители на Будапещенското съвещание и прие всички негови решения. Нашето правителство и нашият народ по-

срещнаха с пълно, безрезервно одобрение Будапешенското обръщение. Всички среди на нашия народ приветствуват горещо новата инициатива, целеща да се подготви свикването на едно общоевропейско съвещание, за създаване на необходимите предпоставки за успеха на подобно съвещание.

Така държавите от социалистическата общност, въодушевени от непреклонната воля да защищават мира и социалистическите завоевания, като безспирно укрепват и усъвършенствуват своята отбранителна мощ, същевременно не пропускат нито една възможност да съдействуват за отслабване на международното напрежение, за установяване на добросъседски отношения, за мирно сътрудничество между всички европейски страни и народи.

На тази висока и благородна цел целият български народ дава и ще дава своята безгранична подкрепа. (*Ръкопляскания*)

Председател акад. Сава Гановски: Има думата др. Николай Георгиев.

Николай Георгиев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Ние имаме на ръка Обръщението на държавите — участнички във Варшавския договор, към всички европейски страни, прието на 17 март т.г. на съвещание на Политическия консултативен комитет на този договор и обнародвано в печата. По това обръщение и главно по работата на съвещанието, станало на най-високо равнище, изслушахме и изложение на министъра на външните работи др. Иван Башев. Лично аз два пъти слушам това изложение на другаря Башев — в Парламентарната комисия по външните работи и сега — в Пленума на Народното събрание. И всякога, когато насоча поглед към текста на Обръщението, когато слушам другаря Башев или пък когато мислено се докосна до въпроса, който е тема на това обръщение, не мога да не изпадна в размисъл.

Мир и сигурност в Европа!

Та кой не би се замислил по този въпрос, особено ако е гражданин на европейска държава?

Този въпрос интересува не само народите от европейските страни. Всички, които са заинтересувани от запазването на световния мир, не може да не погледнат поне с едно пожелание да се запази мирът в Европа. Защото, по причини от исторически, политико-географски и от всякакъв друг характер, поне досега положението в европейския континент е оказвало съществено влияние за събитията и в другите континенти на света.

През настоящия век човечеството преживя кошмара на

две световни войни — Първата и Втората световна война. И двете войни отначало пламнаха в Европа.

Ние не си правим илюзия, че докато съществува неправда в света, ще се постигне пълен мир, ще се постигне в пълния смисъл на думата успокояване на международната атмосфера. Но сега, когато имаме прокламирани общоприети принципи, които насочват към определяне взаимоотношенията между отделните народи и страни върху по-справедливи основи и когато имаме международни организации и институти, които ратуват за тържеството на тези принципи, кому е нужно формите на борба да намират израз във въоръжени конфликти?

Развиващите се събития в света в едно ни убеждават, че сега, когато националното съзнание на народите е оформено и силно се развива, когато териториалните граници са очертани и има обществени сили в света, които твърдо защитават справедливата национална кауза на самите народи, абсурдно е всяка страна колкото и да е силна и велика тя да търси за себе си просперитет по пътя на поробване на други народи и на заграбване на чужди територии чрез завоевателни войни. Убедителен в това отношение е случаят с Виетнам. Ние знаем, че не един завоевател претърпя пълен провал на виетнамска земя. Сега печелят ли американците в своята агресия във Виетнам? Те може масово да избиват виетнамски народ, да унищожават виетнамските градове и села, цялата виетнамска земя да преобърнат в гробище, но от всичко това нищо не печелят и нищо няма да спечелят. Народ с такова национално съзнание като виетнамския, решил докрай да се бори за свободата си, е непобедим. А кой народ не е готов за свободата на своето отечество да се бори докрай?

Събитията в последно време ни убеждават, че всяка страна може да просперира само по пътя на сътрудничеството с другите страни и народи върху принципите на равноправието, взаимната изгода и взаимното уважение.

Що се касае за европейските страни — пътят за такова сътрудничество е открит. Ако в миналото са възниквали въоръжени конфликти, които прерастваха в опустошителни войни по причини и от териториален характер, сега, с мирните договори след Втората световна война, тези причини са премахнати. Народите от всички европейски страни са заинтересувани на всякакви териториални претенции да се тури край и ако някъде такива възникнат, да се решават по пътя на взаимни споразумения. Те са заинтересувани от премахването на всякакви национални вражди и сътрудничеството в областта на политическия, стопанския и културния живот върху посочените принципи да намери пълно приложение във

взаимоотношенията между европейските държави независимо от техния обществен строй.

Само при такова сътрудничество, при обстановка на мир, всяка страна поотделно може да се радва на сигурен успех в развитието на своята материална и духовна култура.

В тази връзка може да се каже, че предстоящото посещение на председателя на Министерския съвет на нашата република другаря Тодор Живков в Австрийската република е важна стъпка за укрепване на европейското сътрудничество и европейския мир в духа на приетото в Будапеща обръщение.

В доклада на нашата праламентарна делегация, посетила миналата година Кралство Швеция, направен от др. Сава Гановски, се казаха хубави думи за тази северна европейска страна. Това е така. Някога се смяташе, че рай на земята е там, където има повече слънце и където плодородието на земята е богато. Северът се смяташе за неплодороден със суровата си природа, пустинен район на нашето земно кълбо. Истината е, че шведите са направили своята родина, намираща се в крайния север, в райска страна. Но това са постигнали, защото своя труд, своите таланти са влагали и влагат в творчество при мирни условия. Повече от век и половина Швеция не познава война. А какво би била цяла Европа и в центъра, на юг, на запад и изток, ако завинаги над нейния небосклон изчезне призракът на войната и нейния потенциал, толкова голям и разностранен, по пътя на международно сътрудничество бъде изцяло насочен към творчество в областта на гражданското строителство, към осъществяване, както се посочва в Обръщението, „на крупни обекти в областта на енергетиката, транспорта, водния и въздушен басейн, здравеопазването, имащи непосредствено отношение към благоденствието на населението от целия континент“?

Единството и сътрудничеството между европейските народи са необходими и за запазване сигурността на Европа от конфликти, които могат да се породят като резултат от действия на сили, на които идеята за европейско сътрудничество не е в сметките на техните агресивни стремежи и на такива, които още не са извлекли поука от Втората световна война, през която по недвусмислен начин се доказа, че за всеки подпалвач на войни, за всеки агресор има сили, които могат да му наложат усмирителна ризница.

Безспорно въпросът за мира и сигурността в Европа може да се реши от самите европейски държави. Предложението от държавите — членки на Варшавския договор, за свикване на съвещание на представители на всички заинтересувани държави от континента, както и готовността да се разгледа и друго предложение за подготовка и свикване на

такова съвещание е единственият разумен подход към решаване на този въпрос. То трябва да намери подкрепа от всички, на които наистина е скъпо делото на мира и си дават сметка какво значи една война със съвременни средства за унищожаване за цивилизована Европа.

Идеите, вложени в Обръщението в Будапеща на държавите — членки на Варшавския договор, което иде да потвърди тяхното обръщение, прието в Букурещ през 1966 г., в интерес на мира в Европа и в света, трябва да станат европейска действителност. Такава е сега повелята на времето.

Когато говорим за мира и сигурността в Европа, за европейско сътрудничество, ние като балканска страна не може да не се вдъхновяваме и от идеята за по-тясно сближаване и сътрудничество между балканските народи. Всякаква стъпка на сближаване на отделни европейски страни върху принципите на равноправието, взаимното зачитане, взаимното уважение, дори и по пътя на двустранни споразумения е принос към общите усилия за постигане на европейско сътрудничество и мир. Това ни задължава независимо от всичко и от всякакви опити да се внася смущение в единството между балканските страни, между нашата страна и нейните съседи, да търсим начини и форми за отстраняване на тези опити и нашето балканско единство все повече да се укрепва в интерес на мира на Балканите и на целия европейски континент. Като запазваме националното си достойнство, да не се подаваме на провокации откъдето и да идват те. Нека укрепваме и развиваме ония прояви, които ни обединяват, и да отминаваме с нужното достойнство тия, които ни разединяват. Ние сме радостни да констатираме, че нашето правителство се ръководи тъкмо от тези разбирания и от позициите на тези разбирания изгражда отношения със съседните балкански страни.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз оценява изложението на министъра на външните работи Иван Башев като навременно, наситено с конкретни и верни данни, и намира, че нашата делегация, участвувала в съвещанието на Политическия консултативен съвет, водена от другаря Тодор Живков, вярно е изразила възжеленията на нашия народ да живее в мир и добро съседство с другите европейски народи. Тя одобрява внесеното проекторешение на Парламентарната комисия по външните работи и ще гласува за него. *(Ръкопляскания)*

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари! народни представители! Други записали се народни представители за изказване няма. Ще желяят ли някои другари да вземат думата? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетената от докладчика на Комисията по външните работи проектодекларация, да гласуват.

Приема се единодушно. (*Продължителни ръкопляскания*)

Да пожелаем нейното осъществяване!

Другарки и другари народни представители! Продължаваме с *разглеждането на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за реда на прехвърляне вещни права върху някои недвижими имоти и на Закона за планово изграждане на населените места.*

Има думата докладчикът на комисията по този законопроект др. Ангел Шишков.

Докладчик Ангел Шишков: Другарки и другари народни представители! По Закона за изменение и допълнение на Закона за реда на прехвърляне вещни права върху някои недвижими имоти и на Закона за планово изграждане на населените места бяха направени някои предложения за изменения както от народни представители, които се изказаха в Пленума, така и от други народни представители, които бяха представили своите предложения писмено в комисииите.

Законодателната комисия, Комисията по народните съвети и Комисията по строителството, архитектурата и благоустройството се събраха на заседание и разгледаха всички направени предложения.

Становището на комисииите имам честта сега да ви докладвам.

1. *По чл. 2.* Народният представител Васил Петков от Русе предлага срокът за обжалване по ал. III да тече не от обявяването, а от съобщаването на решението.

Това предложение съвпада напълно с предложението, което комисията направи пред Пленума на Народното събрание и което др. Петков очевидно не е имал предвид.

Другарката Рада Тодорова направи предложение да се постави като пръв критерий за предимство при определяне купувача броят на децата в семейството.

Комисията счита, че в сегашния текст в понятието семейно положение се има предвид броят на членовете на семейството, в това число и броят на децата и социалното положение на молителя.

С оглед на това комисииите не възприеха предложението на др. Рада Тодорова. За да се насочи обаче вниманието на органа, който ще възлага имота, и върху това обстоятелство, по-специално след думите „с оглед на семейното му положение“, комисииите предлагат да се прибавят и думите „включително и броя на децата, както“.

Окръжният народен съвет в Русе чрез народните представители Иван Станев и Спас Райчев предлага да се заличи

ал. III на чл. 2 в проекта, като се мотивира с това, че ако дадем възможност със закона да се обжалва решението на градския народен съвет или на общинския народен съвет за определяне на цената и купувача пред председателя на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, с това ще се стигне до забавяне решаването на преписките и окръжните народни съвети ще бъдат излишно претрупани.

Но ако се реши алинеята да остане, по-нататък развиват своето предложение народните представители, те са на мнение, че трябва да се предвиди възможността председателят на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет да може да преупълномощава някои от щатните членове на изпълнителния комитет да разглеждат тези жалби — да не бъде това задължение само на председателя.

Предложението за заличаване на алинея III не се прие от комисииите.

Възможността да се обжалват актовете за определяне цената и купувача ще заставят съответните органи в общинските народни съвети да извършват по-прецизно работата си в това отношение. Възможността за обжалване ще действа превантивно за правилно решаване въпросите още в първата фаза.

Освен това в ал. II на чл. 2 са определени точно критериите, по които ще се преценява кои от кандидатите ще трябва да бъдат предпочетени. Поради това при разрешаването на тези преписки няма да са необходими органи със специални познания, които да подпомагат окръжния народен съвет при решаването на въпросите.

Приема се предложението на народните представители Иван Станев и Спас Райчев по жалбите да не се произнася само председателят на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, а и упълномощен от него щатен член на изпълкома. За целта се прибавя ново изречение към ал. III на същия член:

„По тези жалби се произнася председателят на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет или натоварен от него щатен член на същия изпълком.“

2. По чл. 3. Народният представител Бончо Митев предлага да се създаде нова алинея II със следното съдържание: „Определеният приобретател трябва да внесе цената в дадения му срок, след което той не може да се откаже от сделката.“

Предложението не се приема, тъй като сделката се счита за сключена едва с издаването на нотариален акт, а не със съгласнето на приобретателя.

Що се касае до заплащането на цената, комисииите са се произнесли по този въпрос чрез прередактирането на ал. I на чл. 4, който беше докладван при първоначалното докладване

мненията на комисните по законопроекта, в който е предвидено изрично, че нотариалният акт се издава след представяне на документ за плащането на цената.

Същият народен представител предлага в чл. 3, както и в други членове — 5, 11 и 13, в които се говори за чл. 1, ал. 1, думите „алинея 1“ да се заличат, тъй като чл. 1 има само една алинея. Предложението се приема. Поправката има редакционен характер.

3. По чл. 6 от проекта народният представител Васил Петков прави предложение да се предвиди втора алинея със следното съдържание: „Тази разпоредба не се прилага в случаите на придобиване на недвижими имоти от съпрузи по реда на чл. 13, ал. 1 от Семейния кодекс.“

Предложението не се приема, тъй като с чл. 13 от Семейния кодекс не се създава съсобственост между съпрузите, а се създава семейна общност на имуществото. Съдържанието на чл. 6 от закона не пречатства създаването на такава общност.

4. По чл. 12. Народният представител Георги Стоилов направи предложение след думите „парцели в жилищните и курортни части в населените места“ да се прибавят думите „с изключение на вилните зони“.

Комисиите още при първоначалното обсъждане приеха, че такъв е смисълът на закона, но приемат предложението на народния представител Георги Стоилов, тъй като с това се изяснява още по-добре смисълът на текста.

Народната представителка Рада Тодорова направи предложение в чл. 12 да се предвиди и държавните земеделски стопанства да отстъпват на свои работници право на строеж в допълнително урегулирани имоти без намесата на народния съвет.

Комисиите смятат да не се приема предложението по следните съображения: тази материя е уредена в други нормативни актове. Държавните земеделски стопанства със заповед на министъра на земеделието и хранителната промишленост могат да преотстъпват на свои работници такива имоти.

От друга страна, настоящият законопроект няма за задача да уреди всички възможни случаи за отстъпване правото на застрояване за всички видове имоти. Неговата задача е да измени сега действащия Закон за реда на прехвърляне на вещни права върху някои недвижими имоти, да разреши някои трудности, възникнали при прилагането му.

Поради това комисните считат, че направеното от другарката Рада Тодорова предложение не е в приложното поле на този закон.

5. Народният представител Христо Трендафилов предложи след чл. 17 да се включи нов член 18 със следното съ-

държание: „Недвижимите имоти, по отношение на които се прилага този закон, не могат да се придобиват по давност.“

Предложението не се приема по следните съображения:

В чл. 6 от законопроекта се предвижда, че право на собственост и на други вещни права върху недвижими имоти, находящи се в населените места, могат да придобиват само жители на населеното място, където се намират имотите. Следователно нежители на населените места не могат да придобиват такива права нито чрез сделка, нито по давност. Жителите на населените места обаче ще могат да придобиват право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти по всички предвидени по закона начини — чрез правна сделка, по наследство и чрез давност.

В много от градовете на страната, особено в големите градове, където сега ще действа законът, има добросъвестни владетели, които са придобили имотите си по давност и които сега, ако приемем предложението на народния представител Христо Трендафилов, ще бъдат сериозно и неоправдано ошетени.

Комисиите приемат, че жителите на населените места могат да придобиват право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти в същото населено място и чрез давност.

6. Народният представител Бончо Митев предлага в чл. 55н от проекта за допълнение на Закона за планово изграждане на населените места след алинея I да се добави следното изречение: „Дали идеалната част от имота е придобита с такава цел, решава изпълнителният комитет на окръжния народен съвет.“

Комисиите, като взеха предвид, че в някои окръзи отчуждението на имотите се извършва от общинските или градските народни съвети, а в други — от окръжните народни съвети в зависимост от големината на окръжния град и, от друга страна, че заедно с отчуждаването следва да се разреши и въпросът за начина на обезщетяването, приемат, че е необходимо в текста на чл. 55н от законопроекта да се направи следното изменение: думата „общинският“ да се заличи, а след думата „съвет“ да се прибавят думите „компетентен да се произнесе по отчуждаването“.

С това текстът на закона става по-точен и по-ясен.

Това са, другарки и другари, предложенията, които бяха направени, и отношението на комисиите по тях.

Председател акад. Сава Гановски: Какво е отношението на вносителите?

Министър Светла Даскалова: Съгласни сме.

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари народни представители! Ще пристъпим към гласуването на законопроекта. Бюрото на Народното събрание предлага да стане по раздели, както е самият закон.

Има ли друго предложение? — Няма. Моля народните представители, които са съгласни с това предложение на Бюрото, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Моля докладчикът на комисните др. Шишков да докладва законопроекта.

Докладчик Ангел Шишков: (*Чете заглавието на законопроекта*)

Председател акад. Сава Гановски: Които са съгласни със заглавието, както бе докладвано, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Ангел Шишков: (*Чете раздел I*)

Председател Сава Гановски: Моля другарите народни представители, които са съгласни с така прочетения раздел I от законопроекта, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Докладчик Ангел Шишков: (*Чете раздел II*)

Председател акад. Сава Гановски: Които от другарите народни представители са съгласни с така прочетения раздел II от законопроекта, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

(*Виж окончателния текст на закона — приложение № 5, III*)

Преминаваме към следващата точка от дневния ред:

Предложение за разрешаване временно командироване на председатели на окръжни съдилища, съдебни инспектори и консултанти за съдии във Върховния съд.

Другарки и другари народни представители! Ще ви прочита предложението, което прави министърът на правосъдието. (*Чете*)

„До Бюрото на Народното събрание
Тук

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Светла Даскалова — министър на правосъдието, и
Ангел Велев — председател на Върховния съд на НРБ

Другарю Председател,

Предлагаме да се включи в дневния ред на настоящата сесия на Народното събрание следната точка:

Проекторешение за временно командироване на председатели на окръжни съдилища, съдебни инспектори и консултанти за участие като съдии в съставите на Върховния съд.

Такава практика съществува от редица години и тя се оказва много полезна както за повишаване квалификацията на посочените правни работници, така и за поддържане на още по-тясна връзка между Министерството на правосъдието, респ. съдебния инспекторат, и Върховния съд на НРБ.

С оглед на горното и въз основа на чл. 61 и 58 от Конституцията на Народна република България и чл. 25, ал. I от Закона за устройството на съдилищата, моля да предложите на Народното събрание да вземе следното

РЕШЕНИЕ

Пето Народно събрание на деветата сесия разрешава на министъра на правосъдието и на председателя на Върховния съд на НРБ да командироваат временно във Върховния съд за участие в заседанията като членове от състава на Върховния съд следните служители от Министерството на правосъдието, председатели на окръжни съдилища и консултанти във Върховния съд:

1. Иван Трифонов Стоянов — началник отдел Съдебни органи, да участвува като председател на отделение
2. Георги Стоименов Мендов — съдебен инспектор
3. Георги Тодоров Чернев — съдебен инспектор
4. Теодоси Иванов Малчев — председател на Русенския окръжен съд
5. Марко Николов Стойков — председател на Кърджалийския окръжен съд
6. Стефан Колев Абаджиев — председател на Разградския окръжен съд
7. Полковник Георги Григоров Петров — председател на Софийския военен съд

8. Майор Петър Георгиев
Дамянов	— председател на Плевенския
военен съд
9. Димитър Таков Игнатов	— зам.-председател на Со-
фийския градски съд
10. Илия Иванов Каракашев	— зам.-председател на Со-
фийския градски съд
11. Емануил Константинов
Дойчинов	— консултант при Върховния
съд
12. Д-р Атанас Борисов
Иванов	— консултант при Върховния
съд
13. Сава Данчев Савов	— консултант при Върховния
съд
14. Свобода Лазарова
Дамянова	— консултант при Върховния
съд
15. Христо Георгиев
Студенчев	— консултант при Върховния
съд
16. Иван Филчев Маринов	— консултант при Върховния
съд
17. Иван Алеков Антонов	— консултант при Върховния
съд
18. Сийка Николова
Димитрова	— консултант при Върховния
съд
19. Руска Георгиева Ванева	— консултант при Върховния
съд
20. Асен Димитров Манов	— консултант при Върховния
съд

Министър на правосъдието: **Св. Даскалова**
Председател на Върховния съд на НРБ: **А. Велев**“

Другарки и другари народни представители! Имате ли бележки по така направеното предложение? Ако нямате, моля ви да гласуваме предложението.

Който са съгласни с предложението, моля да гласуват. Мнозинство, приема се.

Другарки и другари, преминаваме към следващата точка от дневния ред:

Предложение от парламентарните групи на Българската комунистическата партия и на Българския земеделски народен съюз за промени в състава на някои постоянни комисии на Народното събрание.

Ще ви прочета и предложението. (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и на Българския земеделски народен съюз за промени в състава на някои постоянни комисии на Народното събрание

Другарки и другари народни представители!

На осмата сесия на Народното събрание членът на Комисията по образованието, науката и техническия прогрес проф. инж. Стефан Костадинов Василев бе избран за министър на народната просвета, а членът на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет и член на Комисията по строителството, архитектурата и благоустройството Вълкан Ангелов Шопов бе избран за министър на земеделието и хранителната промишленост.

След сесията председателят на Комисията по земеделието и горското стопанство и член на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет Никола Златев Трънков бе назначен за първи заместник-министър на земеделието и хранителната промишленост.

Членът на Комисията по търговията Алекси Иванов Василев бе назначен за заместник-министър на земеделието и хранителната промишленост.

Членът на Комисията по търговията и на Комисията по народното здраве, труда и социалните грижи Георги Митев Караманев бе назначен за първи заместник-министър на вътрешната търговия.

Членът на Комисията по промишлеността и енергетиката инж. Паньо Колев Карапантев бе назначен за заместник-министър на машиностроенето.

Членът на Комисията по промишлеността и енергетиката Васил Христов Райдовски почина.

Необходимо е на местата на тези народни представители в съответните постоянни комисии да бъдат избрани други.

Поради преминаването на хранителната промишленост към Министерството на земеделието налага се специалистите по хранителната промишленост, които са членове на Комисията по промишлеността и енергетиката, да преминат в състава на Комисията по земеделието и горското стопанство, като броят на членовете на тая комисия бъде съответно увеличен, а на тяхно място в Комисията по промишлеността и енергетиката да бъдат избрани други народни представители.

Като имат предвид изложените съображения, парламентарните групи на Българската комунистическа партия и на Българския земеделски народен съюз предлагат на Народното събрание да вземе следното

РЕШЕНИЕ

1. Освобожава проф. инж. Стефан Костадинов Василев — член на Комисията по образованието, науката и техническия прогрес, и избира за член на същата комисия Ганчо Костадинов Ганев, народен представител от Кюстендилски окръг.
2. Освобожава Вълкан Ангелов Шопов — член на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет и на Комисията по строителството, архитектурата и благоустройството, и избира за член на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет Иван Станев, Иванов, народен представител от Русенски окръг, и за член на Комисията по строителството, архитектурата и благоустройството — Марин Пенчев Грашинов, народен представител от Ловешки окръг.
3. Освобожава Никола Златев Трънков — председател на Комисията по земеделието и горското стопанство и член на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет, и избира за председател на Комисията по земеделието и горското стопанство и за член на Комисията по народностопанския план и държавния бюджет Никола Христов Палагачев, народен представител от Смолянски окръг.
4. Освобожава Алекси Иванов Василев — член на Комисията по търговията, и избира за член на същата комисия Ангел Димитров Бобоков, народен представител от Русенски окръг.
5. Освобожава Георги Митев Караманев — член на Комисията по търговията и на Комисията по народното здраве, труда и социалните грижи, и избира за член на Комисията по търговията Доротей Маринова Милчева, народна представителка от Габровски окръг, и за член на Комисията по народното здраве, труда и социалните грижи — проф. Никола Демиров Димов, народен представител от Видински окръг.
6. Освобожава инж. Пантъо Колев Карапантев — член на Комисията по промишлеността и енергетиката, и избира за член на същата комисия Димитър Христов Йовчев, народен представител от Ямболски окръг.
7. На мястото на починалия народен представител Васил Христов Райдовски избира за член на Комисията по промишлеността и енергетиката Георги Василев Угринов, народен представител от Пловдивски окръг.
8. Освобожава инж. Руска Николова Маврова, инж. Лилия Георгиева Цекова и инж. Снежана Рангелова Лилова — членове на Комисията по промишлеността и енергетиката, и избира за членове на същата комисия Найда Веселинова Манчева, народна представителка от гр. София, Тамара Ива-

нова Годорова, народна представителка от Русенски окръг, и Съби Милев Саралийски, народен представител от Смолянски окръг.

9. Увеличава броя на членовете на Комисията по земеделието и горското стопанство от 31 на 35.

10. Избира за членове на Комисията по земеделието и горското стопанство инж. Руска Николова Маврова, народна представителка от Бургаски окръг, инж. Лилия Георгиева Цекова, народна представителка от Плевенски окръг, Снежана Рангелова Лилова, народна представителка от Михайловградски окръг, и Ненко Брайков Лечев — народен представител от Пловдивски окръг.

За парламентарната група на БКП: **Е. Стайков**
За парламентарната група на БЗНС: **Н. Георгиев**“

Другарки и другари народни представители, имате ли бележки по така направеното предложение за промени в състава на някои постоянни комисии на Народното събрание? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложението, да гласуват. Приема се единодишно.

С това ние приключваме нашата работа до почивката. Бюрото предлага петнадесет минути почивка. Има ли други предложения? — Няма.

Които са съгласни, моля да гласуват. Приема се.
Петнадесет минути почивка.

(След почивката)

Председателстващ Екатерина Аврамова: *(Звъни)* Заседанието и разискванията по законопроекта за изпълнение на наказанията продължават.

Думата има докладчикът проф. Борис Спасов да изложи отношението на комисиите по направените предложения.

Докладчик проф. Борис Спасов: Уважаеми другарки и другари народни представители! По законопроекта за изпълнение на наказанията бяха постъпили някои предложения в писмена форма от народни представители, адресирани до Бюрото на Народното събрание. Освен това и министърът на правосъдието също внесе в Законодателната комисия някои предложения за промени в първоначалния текст на законопроекта.

Законодателната комисия заедно с ръководствата на Комисията по образованието, науката и техническия прогрес и на Комисията по въпросите за младежта и спорта отново разгледа законопроекта и като взе предвид направените из-

казвания в Пленума на Народното събрание, а така също и предложенията, за които става дума, взе следните решения, които предлага на Народното събрание:

Най-напред народният представител Васил Петков прави предложение да се изяснят функциите на комисията по чл. 17 от закона, а така също прави предложение и за някои редакционни промени в текста на чл. 17.

Ние констатирахме обаче, че по всяка вероятност др. Васил Петков не е имал предвид вече направените предложения от комисииите за внасяне изменение в текста на чл. 17, тъй като неговото предложение напълно кореспондира на това, което Законодателната и другите комисии предлагат на Народното събрание във връзка с посочения текст на чл. 17. При това положение става безпредметно да се внасят промени в духа на това, което предлага народният представител Васил Петков, понеже такива промени вече се предлагат от самите комисии.

Министърът на правосъдието смята, че е необходимо да бъдат изменени онези текстове от законопроекта за изпълнение на наказанията, които решават структурни въпроси. Тези въпроси не следва да се решават със закон, тъй като подлежат на по-чести изменения.

Комисиите напълно споделят тези възгледи и предлагат на Народното събрание в духа на това, което впрочем се предлага от самия министър на правосъдието, да се направят следните изменения в досегашния проект:

в членове 15, ал. II, 26, ал. II, 27, ал. III, 33, ал. II, 37, ал. II, 49 и 59, ал. I и ал. II, 61, ал. I, 108, ал. II думите „Управление затвори“ и думите „началника на Управление затвори“ да се заменят с думите „Министерството на правосъдието“;

в членове 20, 62, ал. I, 66, ал. II, 69, ал. III, 76, ал. I, 79, ал. I и 125, ал. II думите „Управление затвори“ и „началника на Управление затвори“ да се заличат.

Освен това предлага се в чл. 86 думите „с писмена заповед на началника на Управление затвори“ да се заменят с думите „по нареждане на Министерството на правосъдието“.

В чл. 62, ал. I съюзът „и“ да се замени с предлога „със“.

В чл. 59, ал. II думата „той“ да се замени с думата „то“.

В раздела Изменения в други закони в § 2 думите „алинеи III и IV“ да станат „алинеи IV и V“.

Освен това министърът на правосъдието предлага да се заличи чл. 34 от внесенния законопроект. Този член има предвид случаите, когато лишените от свобода, които без уважителни причини откажат да работят, през това време да се лишават от възможността да се ползват от предвидените за съответния режим права на свиждане, хранителни пратки и пари за лични нужди. Министърът предлага да се заличи

този текст, тъй като е по-целесъобразно и съответстващо на духа на закона вместо предвидените санкции да се предприемат спрямо тези лица мерки за обществено въздействие, възпитателни и други мерки, за да се включат те в трудово-производителна дейност.

Комисните приемат това предложение и предлагат на Народното събрание да отпадне от първоначалния проект чл. 34.

Заедно с това се налага да бъдат преномерирани всички останали текстове на проекта от чл. 35 до края на закона.

Освен това министърът на правосъдието предлага да бъдат внесени съответни изменения в чл. 85 според първоначалния текст, а сега чл. 84 от законопроекта, в смисъл да се заличи частта от ал. I и ал. II на този текст, която се отнася до временната мярка да се поставят белезници или усмирителен пояс на онези лишени от свобода, които буйствуват, тероризират останалите или оказват физическа съпротива.

Комисните смятат това предложение за напълно уместно и съответстващо на общия дух на законопроекта, поради което предлагат бившият чл. 85, сега 84, да приеме следната редакция: „Спрямо лишените от свобода, които буйствуват, тероризират останалите или оказват физическа съпротива на длъжностните лица, по заповед на началника на затвора се вземат съответни засилени предпазни мерки. Тези мерки се отменят веднага след отпадане на причината за налагането им.“

Втората алинея придобива следната редакция: „В случай, нетърпящи отлагане, когато началникът и заместниците му отсъствуват, мерките по алинея първа се вземат от дежурния офицер, който е длъжен незабавно да докладва на началника.“

Във връзка с тази промяна се налагат адекватни изменения и в бившия чл. 126, сега 125, на закона, който ще трябва да придобие следната редакция: „Спрямо непълнолетните не се прилагат мерките по чл. 84 и чл. 85.“

Това са новите промени в проекта, които се предлагат от комисните.

Председателстващ Екатерина Аврамова: Съгласен ли е министърът на правосъдието с направените допълнения в законопроекта?

Министър Светла Даскалова: Съгласна съм.

Председателстващ Екатерина Аврамова: В такъв случай можем да пристъпим към гласуване на законопроекта.

Бюрото на Народното събрание предлага гласуването да стане по глави. Има ли други предложения? — Няма.

Който другари народни представители са съгласни гласуването на закона да стане по глави, моля да вдигнат ръка. Приема се.

Моля докладчикът да чете законопроекта.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете заглавието на законопроекта)*

Председателстващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен със заглавието на законопроекта, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете Общи положения)*

Председателстващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с раздел Общи положения, така както беше прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете глава първа)*

Председателстващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава първа, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете глава втора)*

Председателстващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава втора, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете глава трета)*

Председателстващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава трета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете глава четвърта)*

Председателстващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава четвърта, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете глава пета)*

Председателстващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава пета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: *(Чете глава шеста)*

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава шеста, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава седма*)

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава седма, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава осма*)

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава осма, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава девета*)

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава девета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава десета*)

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава десета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава единадесета*)

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава единадесета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава дванадесета*)

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава дванадесета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава тринадесета*)

Председателствуващ Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава тринадесета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава четирнадесета*)

Председателствуваш Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава четиринадесета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава петнадесета*)

Председателствуваш Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава петнадесета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете глава шестнадесета*)

Председателствуваш Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на глава шестнадесета, така както бе прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Докладчик проф. Борис Спасов: (*Чете раздел Допълнителни разпоредби*)

Председателствуваш Екатерина Аврамова: Който е съгласен с текста на раздел Допълнителни разпоредби, така както беше прочетен, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

С това Законът за изпълнение на наказанията е приет. (*Ръкопляскания*)

(*Виж окончателния текст на закона — приложение № 7, III*)

(*Председателското място се заема от председателя акад. Сава Гановски*)

Председател акад. Сава Гановски: Другарки и другари народни представители! Ние сме към края на нашето заседание. Преминваме към последната точка от дневния ред:

Отчет на парламентарната делегация, посетила Япония и Сингапур.

Има думата др. Екатерина Аврамова да прочете отчета, тъй като ръководителят на делегацията, др. Пенчо Кубадински, е във от страната.

Екатерина Аврамова: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! По покана на председателите на Горната и Долната камара на Японския парламент наша парламентарна делегация в състав: Пенчо Кубадински — член на Политбюро и заместник-председател на Министерския съвет, Екатерина Аврамова — подпредседател на Бюрото на Народното събрание, Стефан Василев — тогава първи секретар на Градския комитет на БКП, и Хараламби Трай-

ков — заместник-министър на външните работи, от 5 до 14 ноември 1968 г. посети Япония. Делегацията върна визитата на Японската парламентарна делегация, която по покана на Бюрото на Народното събрание посети Народна република България през есента на 1966 година.

На път за Япония делегацията мина през Москва. Искаме да подчертаем вниманието, което ни беше оказано от страна на съветските другари. Макар и на път за друга страна, в Москва делегацията бе посрещната официално. На летището, както и по-късно за изпращането, бяха дошли председателят на Върховния съвет на Съветския съюз др. Спиридонов и председателят на Съвета на националностите др. Палецкис. Със същите другари имахме среща в Кремъл. На делегацията бе даден официален обед. Както на срещата в Кремъл, така и на обедата водихме интересни и полезни разговори.

На летището в Токио бяхме посрещнати от заместник-председателите на двете камари на Японския парламент, голям брой депутати, началника на Протокола на Парламента с ранг на посланик, сътрудниците от нашето посолство, от някои братски мисии и други.

Още от момента на пристигането на делегацията до нейното отпътуване от Япония ние бяхме най-радушно и топло приети както от официалните среди, така и от деловите, културни и други кръгове на страната. Подчертаното внимание към делегацията е безспорно израз на добрите чувства, които японците хранят към България. За това свидетелствува и фактът, че навсякъде, където отивахме, бяхме посрещнати на най-високо равнище, като винаги пред сградите се поставяха българското и японското национално знаме. За живия интерес към нашата страна говорят и много въпроси, които ни бяха задавани относно икономическото положение на Народна република България, състоянието на промишлеността, селското стопанство, културния живот и др.

Първите официални посещения, както се полага за парламентарна делегация, бяха в Японския парламент. Най-напред посетихме председателя на Камарата на представителите г. Ишии. На срещата присъствуваха неговите заместници и началникът на Канцеларията на Парламента. Господин Ишии изрази задоволството си от представилата му се възможност да посрещне българска парламентарна делегация, като заедно с това благодари за доброто посрещане на тяхната парламентарна делегация у нас. Подчерта голямото значение на връзките между парламентите в борбата на народите за дружба и световен мир. „Когато парламентите — каза той — си разменят делегации, те помагат за всестранното упознаване на съответните народи и особено спомогат за опазване икономиката и бита. Връзките между парламен-

тите укрепват дружбата между народите и подпомагат делото на мира в света. Ето защо — каза той — ние отдаваме голямо значение на парламентарните контакти.“ Господин Ишии изрази също така голямото си задоволство от това, че България е една от първите страни, които са решили да участвуват в световното изложение ЕКСПО—70 в гр. Осака.

Ръководителят на нашата делегация благодари за добрия прием, оказан на делегацията, и предаде поздравите от председателя на Президиума на Народното събрание другаря Георги Трайков, от председателя на Бюрото на Народното събрание другаря Сава Гановски и от председателя на Министерския съвет другаря Тодор Живков. Разговорът протече непринудено и сърдечно.

Непосредствено след това, отново в Парламента, делегацията беше приета и от председателя на Сената г. Шигимуне. На срещата присъствуваха и депутатите, които са идвали в България (освен официалната японска парламентарна делегация, която беше у нас през есента на 1966 г., в НРБ са гостували група японски парламентаристи, а така също и отделни депутати и общински съветници). Поради тази причина, а също така поради живия характер на председателя на Сената срещата тук мина още по-сърдечно. Всички, които са идвали в България, си спомнят много добре местата, които са посещавали, хората, с които са се срещали. Разговорът при г. Шигимуне имаше почти същия характер както при г. Ишии. Той изказа желание да види България, за която са му разказвали толкова хубави неща.

След срещите разгледахме Парламента. Строен е преди 30 години. Заседателните зали на двете камари са абсолютно еднакви. Във всичко е държано сметка да се подчертае равенството на двете камари. Долната камара има 486 депутати, от които 13 жени, а в Сената жените са 7. Разгледахме едно от трите здания, където се намират канцелариите на депутатите. Всеки депутат има свой кабинет. В общия комплект от сградите на Парламента се намира и зданието на библиотеката. Същата е основана преди 20 години и е единствената държавна библиотека в страната. Като такава до известна степен тя играе ролята на национална библиотека и обслужва не само депутатите, държавните учреждения, но и частни лица. Фондът на библиотеката се намира от задължителните постъпления по един екземпляр от всичко, което се печата в страната, от покупка на книги в чужбина и от обмен с други библиотеки. Сега има 2 300 000 книги. Във връзка е с нашата Народна библиотека. Чрез нас поискаха да им бъдат изпратени изданията на Народното събрание, пълни съчинения на Георги Димитров и някои други книги.

Свидетелство за подчертаното положително отношение

на двете камари на Японския парламент към посещението на нашата делегация в Япония и към нашето Народно събрание е създаването в Парламента на Съвет за развитие на българо-японските отношения — мероприятие, за пръв път организирано по отношение на социалистическа страна.

При пристигането ни в Токио в чест на делегацията бе даден прием от председателя на Горната камара на Парламента. Подобен прием, само че от председателя на Долната камара, беше даден преди отпътуването на делегацията. Нашият посланик в Япония от своя страна също даде прием. За отбелязване е, че на него присъстваха всички поканени — видни депутати, представители на различните министерства, ръководни дейци от деловите кръгове.

Делегацията беше приета от министър-председателя Ейсако Сато, който се явява и председател на управляващата Либерално-демократическа партия, въпреки голямата си заетост поради предстоящите избори за нов председател на партията. (По неписана традиция председателят на Либерално-демократическата партия става автоматически министър-председател. Изборите за нов председател на партията се проведоха на 27 ноември 1968 г., като Сато беше избран за трети пореден път. В следвоенна Япония това е вторият случай след покойния премиер, министъра Йошида, за спечелване на трети пореден мандат). Сато води продължителен разговор с нас. Той оцени българо-японските отношения като добри, така също, че се намират в стадий на развитие. Подчерта за съществуването на по-големи възможности за развитие на търговията, културния обмен и др. Изтъкна необходимостта двете страни да си разменят повече изложби, художествени ансамбли и пр., което ще съдейства за по-добро упознаване на двата народа. Ейсако Сато потвърди желанието си да се отзове на отправената му от другаря Тодор Живков покана да направи официално посещение в Народна република България. Каза, че това ще направи с радост при първия удобен случай, който му се отдаде.

Както при срещите в Парламента, така и при срещите с министър-председателя Сато, с отговорни дейци на деловите среди и други делегацията подробно информираше за огромните успехи, които нашата страна е постигнала в социалистическото строителство, в областта на икономиката, културата и другите области на живота. Следва да отбележим, че нашите изказвания бяха изслушвани с интерес.

На срещите в Парламента, с министър-председателя Сато и други се изтъкваше ползата от контактите и взаимните посещения.

По време на краткия ни престой в Япония иммахме възможност да се запознаем с някои културни паметници и институти на страната. Делегацията посети японското радио и

телевизионна корпорация НХК, чийто президент е българският зет Йошинори Маеда. НХК е нещо от рода на английското ББС, като се счита по физически размери по-голяма от последната. Японците я наричат държава в държава. Постъп президент на НХК е по-малък от този на министър-председателя, но по-висок от всеки останал министър в правителството. НХК разполага с два телевизионни канала за черно-бялата телевизия, покривайки 93% от територията на страната, а също така разполага с един канал за цветна телевизия. Практически нейните радиопрограми покриват 100% от страната. Голяма част от радио- и телевизионните предаватели и почти всички радиорелейни станции и телевизионни ретранслатори на НХК са автоматизирани. На едно семейство в Япония се падат 1,29 броя радиоприемници, 0,96 броя телевизори. През последните години особено много расте броят на цветните телевизионни приематели.

От посещението ни в НХК и от проведените там разговори можем да заключим, че японците проявяват интерес към съвместни кинопродукции. При срещите ни беше изразено също така желание съществуващите връзки между НХК и българското радио и телевизия да бъдат разширени в бъдеще още повече.

Делегацията посети 11 завода в околностите на Токио и при обиколката из страната, като например една от най-големите корабостроителници в Япония в гр. Йокохама. Ишикава Джима Харима, металургичния завод в гр. Кавасаки, завода за телевизори край гр. Осака и др. Голямо впечатление на делегацията направи корабостроителницата в Йокохама на фирмата Ишикава Джима Харима. До края на 1967 г. тази фирма е произвела 50% от световния тонаж.

За последните 4 години са построили 22 кораба с 2,5 млн. тона водоизместимост. Сега строят втория 320 000-тонен танкер. В завода в гр. Йокохама работят всичко 2300 души, от които 300 конструктори.

Делегацията посети и един от заводите за телевизори на фирмата Матцушита, която произвежда в своите 5 крупни завода 1/3 от общото производство на телевизори в Япония (2,5 милиона цветни телевизори и 6,1 милиона черно-бели телевизори). Общо произвеждат 47 000 вида стоки на стойност 1,2 милиарда долара. Във фирмата работят 70 000 работници (средно на един работник и служител се пада около 17 000 долара годишна продукция).

Средната възраст на работниците в завода за телевизори е 23,2 години (от общо 2600 работници). Петнадесет на сто от работниците работят в конструкторските бюра.

Делегацията посети и завода за синтетичен текстил Тоуо Раун. Фирмата има 8 подобни завода. По производствена мощност той е на първо място на Изток и на четвърто в

света. Произвежда 18 040 тона найлон годишно. Работят 23 500 работници. Разполагат с централна научноизследователска база и още четири института с лаборатории.

На делегацията бе предоставена възможност да посети и едно от най-съвременните предприятия за електронно-изчислителни машини Фуджитцу в гр. Кавасаки.

Това е първата японска подобна фабрика, която е установила връзка с нашата страна.

Заводът е създаден преди 30 години, отначало като завод за телефонни апарати, а сега е за съвременни електронно-изчислителни машини с 1,6 милиона операции в секунда, която машина ни беше демонстрирана.

Делегацията посети в Токио автомобилната изложба за 1968 г. Показани бяха нови модели различни видове коли.

С прираста в автомобилостроенето, където производството през 1967 г. достигна 3 150 000 автомобили, Япония изпревари Германската федерална република и зае второ място в света след Съединените американски щати.

В цялата страна се извършва голямо строителство както на промишлени предприятия, така също и на битови сгради, училища, болници и др. Прави впечатление, че японците са преодолели вече състоянието на страх от земетресения и бързо отиват на високоетажно строителство. Безспорен успех в най-новото строителство е 37-етажният, 147 м висок небостъргач в Токио, а така също новата жп. линия Токио — Осака, по която електрическите експреси се движат със средна скорост 207 км в час при максимална достижима скорост от 256 км в час. Целият Токио, а постепенно гр. Осака и други големи градове се опасват и пресичат от железобетонни пътища, стросни на пилони. На места последните се пресичат на две и повече равнища.

Делегацията посети телефонната централа в Токио. Телефонната плътност в Япония е 14 на 100 жители (без учреденските телефонни постове), като средногодишно се изпълняват 36% от постъпилите искания. Автоматизацията на градските телефонни съобщения е достигнала 89% чрез внедряване на координатни селищни телефонни централи. Осемдесет процента от междуселищната телефонна мрежа е автоматизирана. В пробна експлоатация се намира електронна телефонна централа.

Постигнато е високо качество на градските и междуградските телефонни съобщения.

Изцяло автоматизирана е телефонната мрежа за общо ползуване.

В мрежата на националния телекс са включени 159 града с 23 300 абонати.

През 1968—1969 г. се очаква известно понижение на темповете на икономическото развитие в сравнение с миналите

години, като се преценява, че съвкупният обществен продукт ще нарасне само с 6—8 процента. През 1967 г. промишленото производство е достигнало 21%, когато Япония зае в капиталистическия свят (след САЩ и ГФР) трето място по обем на съвкупния обществен продукт.

Големият икономически потенциал, с който разполага вече Япония, и амбицията за неговото още по-голямо разширяване безспорно представлява от само себе си голям проблем за другите напреднали капиталистически страни.

Делегацията посети старите столици на Япония — градовете Нара и Киото. Особено впечатление прави гр. Киото, който е бил столица до преди 100 години. Той е може би най-красивият град в Япония. И сега Киото се смята за културния център на Япония с множество стари и нови културни паметници, висши учебни заведения с около 80 хил. студенти и пр. Там е построена модерната и богато обзаведена зала за международни конференции. Край гр. Осака делегацията посети района, където ще се проведе световното изложение ЕКСПО—70. Показано ни беше мястото, определено за нашия павилион, което е в непосредствена близост до съветската палата и по наша преценка заема извънредно удобно положение.

За отбелязване е, че навсякъде при посещението на заводи, промишлени корпорации и други бяхме посрещнати и приветствувани радушно от най-отговорните индустриални дейци, било то президенти, вицепрезиденти, генерални директори или други подобни. Също така ще отбележим още един път, че на всички срещи на делегацията с деловите среди както в Токио, така и при обиколката на страната беше подчертано желанието на последните съществуващите икономически и търговски връзки между двете страни да се задълбочават още повече в бъдеще.

Преди заминаването ни от Япония ръководителят на делегацията беше поканен от представител на НХК да сподели впечатленията си от страната, които бяха предадени по радиото и телевизията.

Япония поддържа оживени търговски връзки с Китайската народна република, Съветския съюз и с други социалистически страни, в това число и България. От всички проведени срещи и разговори в Япония делегацията остана с впечатлението, че този интерес към развитието на икономическите ѝ връзки с европейските социалистически страни се дължи преди всичко на сигурността и стабилитета, които японското правителство и деловите среди виждат в лицето на нашите страни.

Според правителствени органи събитията в Чехословашката социалистическа република няма да окажат влияние

върху отношенията на страната със Съветския съюз и другите социалистически страни.

След Япония делегацията официално посети Сингапур и Ливан, а неофициално Хонг-Конг, гр. Бомбай в Индия и Кувейт. Какво е било вниманието към нашата делегация в Сингапур, се вижда от факта, че тя бе настанена в двореца на президента Юзоф Би Иашак, където той и сега живее в едно от крилата му. Макар че в Сингапур бяхме само два дни, имаме среща с президента на републиката, с председателя на Парламента, със заместник-председателя на Министерския съвет (министър-председателят отсъствуваше) и с министъра на външните работи. Беше организиран коктейл от председателя на Парламента и вечеря от министъра на външните работи. От наша страна беше даден голям обед.

Срещата с президента имаше протоколен характер, след това се състоя среща с председателя на Парламента. Той ни посрещна много любезно, приветствува ни с „добре дошли“, изрази задоволство от факта, че между нашите парламенти се създават близки връзки. Той бил на конференцията на Интерпарламентарния съюз в Лима, където се запознал с нашите делегати, от които има много хубави впечатления. На нашето предложение да се развият по-нататък връзките между парламентарите на двете страни той отговори, че ако им бъде отправена покана, те ще изпратят у нас парламентарна делегация.

На коктейла, който председателят на Парламента организира в собствения си дом, бяха поканени депутати, културни дейци и пребиваващата в града цейлонска парламентарна делегация. По време на коктейла станаха интересни срещи, проведени бяха полезни разговори.

В столицата на Ливан — Бейрут — на делегацията бе оказан също така изключително радушен прием. Бяхме приети от министър-председателя, с който имаме приятелска беседа. Последният изрази благодарността си за политиката, която нашето правителство провежда в Близкия Изток и по-специално към Ливан. Министър-председателят подчерта желанието на Ливан и в бъдеще да продължи да развива и задълбочава своите политически, икономически и културни връзки с Народна република България.

На делегацията бяха показани някои от големите промишлени обекти, а така също посетихме интересни културни паметници, туристически обекти и др. Смятаме, че водените разговори както по двустранните ни отношения, така също и по някои въпроси от международното положение преминаха в дружеска атмосфера и бяха полезни. Изразено беше желание добрите отношения, съществуващи вече между нашите две страни, да продължат и в бъдеще да се развиват и задълбочават.

В Токио, Сингапур, Кувейт и Бейрут делегацията проведе срещи с българската колония по места, която беше информирана за положението у нас.

Като изхожда от проведените срещи и разговори, делегацията предлага:

1. Председателят на Бюрото на Народното събрание акад. Сава Гановски да покани председателя на Сената г. Шигимуне да посети в удобно за него време Народна република България.

Също така да бъде поканена сингапурската парламентарна делегация да посети Народна република България през 1969—1970 година.

2. Делегацията констатира, че ведомствата и организациите не винаги съгласуват изпращането на делегации и групи, което води до неоправдани командировки. Затова предлагаме Министерството на вътрешните работи и Министерството на вътрешната търговия да внесат по-голяма координация в изпращането на делегации и групи. (*Ръкопляскания*)

Председател акад. Сава Гановски: Има думата народният представител др. Димитър Виячев да прочете проекторешението на Комисията по външните работи.

Докладчик Димитър Виячев: Другарки и другари народни представители! Комисията по външните работи на заседанието си на 25 март 1969 г. разгледа отчета на ръководената от др. Пенчо Кубадински делегация на Народното събрание, която по покана на председателите на Горната и Долната камара на Японския парламент бе на официално посещение в Япония от 5 до 14 ноември 1968 г. и от 14 до 16 ноември 1968 г. — на официално посещение в Сингапур по покана на председателя на Парламента на тази страна.

Въз основа на чл. 93 от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание Комисията по външните работи предлага на Народното събрание да вземе следното

РЕШЕНИЕ

Народното събрание одобрява отчета на делегацията на Народното събрание на Народна република България, гостувала от 5 до 14 ноември 1968 г. в Япония и от 14 до 16 ноември 1968 г. в Сингапур.

Народното събрание преценява тези посещения като полезни за по-нататъшното развиване на връзките между парламентите, на икономическите и културните връзки на Народна република България с Япония и Сингапур и като принос в делото за запазване на мира и разбирателството между народите.

Намира за целесъобразни направените в отчета предложения и ги препоръчва на Бюрото на Народното събрание.

Председател акад. Сава Гановски: Има ли желаещи да се изкажат по отчета и прокторешението? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с така предложеното проекторешение, да гласуват. Мнозинство, приема се.

Другарки и другари народни представители! Ние иммахме още една точка в дневния ред — питаня, но тъй като единият от народните представители, който е отправил питането, е болен, а по другото питане министърът, който трябва да даде отговор, не е в страната, налага се да отложим тази точка за следващата сесия на Народното събрание.

С това деветата сесия на Пето Народно събрание приключва своя дневен ред.

Какво бихме могли да кажем за току-що приключилата сесия на Народното събрание? Ние приехме на тази сесия действително твърде важни закони, каквито са Законът за паметниците на културата и музеите, Законът за водите, Законът за изпълнение на наказанията — споменавам по-крупните закони — и редица други.

Най-високата точка обаче в дейността на деветата сесия, която е и рядко проявление на нашия парламент, това беше приетата от Народното събрание декларация, с която Народното събрание взе отношение към Обръщението на страните — членки на Варшавския договор, прието на съвещанието в Будапеща на 17 март т.г.

Аз мисля, другарки и другари народни представители, че всички ние, отивайки си по места и разяснявайки законите, които приехме на тази сесия, особено внимание ще отделим на тази декларация, тъй като действително международното положение в Европа и на Балканите е такова, че трябва да направим всичко възможно в разясняването политиката на нашата партия и нашето правителство, последователна, принципна, която вече години наред се провежда. Ние трябва да покажем пред всички трудещи се, че и тази декларация на Народното събрание е също така проява на традиционната миролюбива политика на нашата страна и че както хубавото изложение на др. министър на външните работи, така и особено декларацията на Народното събрание напълно отговарят на интересите на нашия народ, на интересите и на всички други прогресивни народи на Балканите и във от Балканите. Няма никакво съмнение, че нашето Народно събрание ще продължи да извършва и по-нататък всичко, каквото зависи от него, от Бюрото на Народното събрание, за да съдействува за изпълнението на тази декларация и на политиката на Народна република България.

В тази насока тепърва предстои да се извърши немалка работа и между самите парламенти за изпълнението на задачите по укрепване на мира на Балканите и в Европа.

Освен това, драги другарки и другари народни представители, трябва да отбележим и друг един момент — борбата за изпълнението на тази декларация и нейното разясняване трябва да се свързват по-непосредствено с нашите стопански, политически и културни задачи, особено сега през юбилейната годишнина.

Поради удължаването на зимата и закъснялото настъпване на пролетта ние сме малко затруднени в селското стопанство. В близките седмици ние ще трябва за много кратко време да извършим огромни мероприятия в селското стопанство. И именно защото сме в юбилейна годишнина, ние трябва не само да изпълним, но и да преизпълним мероприятията, които е набелязала и ще постави нашата партия, които сме приели и ние като Народно събрание с гласуването на народностопанския план и бюджета.

Ето защо моля ви, отивайки си по места и разяснявайки работата на настоящата сесия, едновременно с това най-активно да съдействувате на нашите органи на властта и управлението по места за изпълнението на тези задачи, които ни предстоят.

С това позволете да закрия нашата сесия. *(Подължителни ръкопляскания)*

(Закрита в 18 ч. и 50 м.)

Председател: **акад. С. Гановски**

Първи подпредседател: **Ек. Аврамова**

Секретар: **Ив. Христова**

началник на Стенографския отдел: **В. Йонков**